

Kvenske personnavn i Nordreisa

- bok av Bente Imerslund

Av Pål Fredriksen

På 1700- og 1800-tallet foregikk det ei omfattende finsk innvandring til Nordreisa. De nye innbyggerne kom både fra Nord-Finland og fra Nord-Sverige.

Finnene kom til et tynt befolket område hvor det var både sjøsamer og noen nordmenn. I sommerhalvåret oppholdt også mange flyttsamer seg her. Den opprinnelige gruppa utgjorde ingen massiv majoritet. Derfor kom de nye bosetterne til å sette et markert preg på utviklinga. Den kulturelle påvirkninga i vid forstand kom til å bli omfattende.

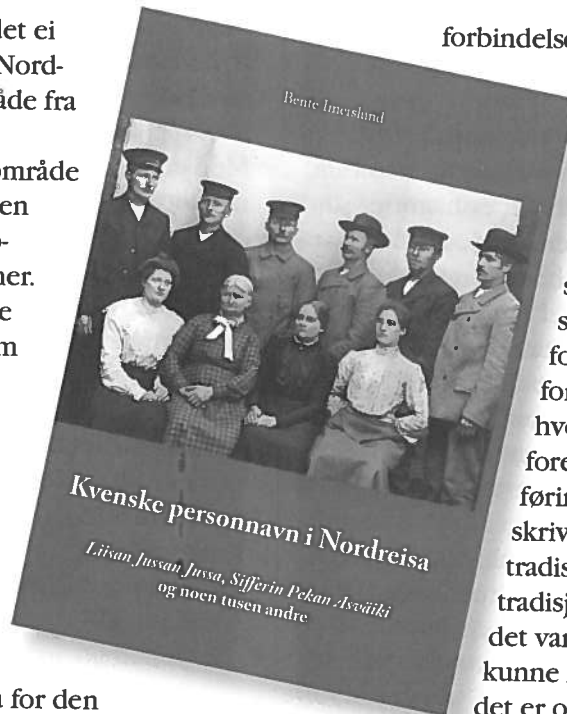
I boka *Kvenske personnavn i Nordreisa* tar Bente Imerslund opp hva dette kom til å si for navnetradisjonene i området.

Det blei et trestammers møte også for den språklige utviklinga. Kvener, sjøsamer, flyttsamer og norsktalende utgjorde et etnisk og kulturelt lappetepp. Den dansk/norske staten fram til 1814 og den norske etter 1814 arbeidet hele tida for å sette sitt stempel på utviklinga i området. Dette førte til at det offisielle navnet til en person nærmest kunne være ukjent for mange. Denne dobbelte identiteten kan kanskje sammenliknes med samenes situasjon i

forbindelse med den kristne misjonsvirksomheta. Det var ikke uvanlig at samene foretok førkristne ritualer etter kirkebesøk.

Boka er totalt på over 300 sider. I første del forteller Imerslund hva som er gjort av forskning rundt emnet, og forfatteren gjør også rede for hvordan innsamlingsarbeidet var foregikk. Her får leseren ei innføring i finsk/kvensk uttale og skrivemåte. Den kvenske navnetradisjonen blei utformet i et tradisjonelt mannssamfunn, men det var likevel ikke uvanlig at barn kunne få et kallenavn etter mor. Men det er også viktig å få med andre måtene en person kunne få et tilnavn på. Det kunne være p.g.a. ektefelle, bosted, yrke, utseende osv. De mest fargerike personene kunne ha flere tilnavn, og dem var det mange av.

Bente Imerslund har delt den delen av Nordreisa som boka handler om, i 13 områder. Innenfor hvert av områdene går forfatteren så inn på de ulike navnene

og på hva som var bakgrunnen for disse. Tilnavnene blir skrevet på finsk.

I denne av boka er det gjort en god del arbeid som er ren slekts og gårdshistorie, men BI presiserer at hensikten ikke har vært å gi en komplett oversikt. Likevel er det gjort et betydelig arbeid på dette området. Det er derfor mulig å bruke boka som et grunnlag for videre gransking av egen slekt.

Rundt mange av de kjente personlighetene med kvenske tilnavn er det lagt inn morsomme historier. Disse er lagt inn i rammetekster. Det er historier som er bevart via en muntlig fortellertradisjon. Det er sjølsagt mulig at slike historier har endret seg over tid, men det viktigste er at en del av disse nå er skrevet ned. Noen av de mest kjente fortellingene mangler nok vil noen hevde, men det har vel vært nødvendig å gjøre et utvalg. De som mangler ville på en fortreffelig måte, i enda større grad, vist hvilke personligheter som har levd i dette området.

Boka inneholder også en rekke gamle bilder hvor menneskene opptre i forskjellige situasjoner. Det er

flere familiebilder, bilder fra arbeidslivet, begravelser, portrettbilder osv.

Kvenene i Norge blei i likhet med samene utsatt for en systematisk fornorskningsspolitikk. Begrunnelsen var ikke den samme, men hensikten var å bryte ned den kvenske kulturen. Å fjerne språket var derfor svært viktig. For å komme seg fram i livet måtte en beherske norsk fullt ut. Derfor måtte sporene av finsk/kvensk bort. Det er nok en viktig grunn til at de som blei fra ca. 1930 og seinere ikke lærte seg kvensk. Med dette forsvant også i stor grad den kvenske navnetradisjonen.

Boka om de kvenske navnetradisjonene i Nordreisa er blitt et meget viktig bedrag til å forstå kulturhistoria i området. Bente Imerslund har utført et imponerende arbeid som har foregått på deltid. Det er jobb som må ha satt tålmodigheta til forfatteren på en alvorlig prøve. Det er i tillegg på høg tid at denne boka er blitt skrevet. De blir stadig færre igjen av de som brukte de kvenske personnavnene daglig. Prisen på boka er kr.350 og det skulle være overkommelig for de fleste.